

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 4

“GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2022 iHappiness: ความสุขและคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนในยุคสังคมดิจิทัล”

การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาสู่ทักษะอาชีพ Academic Administration to Develop Learning Resources in Educational Institutions into Careers Skills

ประพรณสี มีสำโรง และสุทธิพงษ์ บุญผดุง

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

E-mail: s64561802091@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาในยุคปัจจุบันมีความหลากหลายและเปิดกว้างมากยิ่งขึ้นจะเห็นได้ชัดจากการเรียนรู้ที่ไม่สิ้นสุด สามารถเรียนรู้ได้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาโดยเฉพาะในยุคที่เทคโนโลยีมีความก้าวหน้า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองแต่หากยังขาดแนวทางในการเรียนรู้เพื่อเป้าหมาย ที่ชัดเจน การบริหารวิชาการในสถานศึกษาจึงมีความสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีระบบและเป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาและสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพที่ควรจะเป็น โดยจัดให้มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีความเท่าเทียมและทั่วถึงเพื่อให้การศึกษาเป็นทางเลือกที่หลากหลายสำหรับผู้ที่ได้รับการศึกษาใช้ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพในอนาคต ดังนั้นการจัดการศึกษาในด้านการบริหารวิชาการจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการจัดแหล่งเรียนรู้ให้มีความเหมาะสม เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน ที่มุ่งไปสู่การประกอบอาชีพที่ทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในดำรงชีวิตและสามารถพัฒนาได้ด้วยตนเองและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป บทความทางวิชาการนี้ใช้เพื่อศึกษาการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาสู่ทักษะอาชีพซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาทักษะอาชีพ

คำสำคัญ: การบริหารวิชาการ / แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา / การพัฒนา / ทักษะอาชีพ

Abstract

Education in today's era is more diverse and open is evident from endless learning. Can learn from a variety of learning resources and have access to learning at any time. Especially in the era where technology has advanced. Learners can learn on their own, but if there is a lack of guidelines for learning for a clear goal. Therefore, academic administration in educational institutions is important in providing a systematic education and a guideline for developing learning resources in educational institutions so that learners to receive education and be able to learn and develop themselves to their full potential. By providing the development of learning resources to be equitable and inclusive so that education is a variety of options for those who receive education used for further study and career in the future. Therefore, educational management in academic administration is of great importance in eliminating appropriate learning resources. enough to meet the needs of students. Focusing

on careers that enable students to use them in their lives and be able to develop on their own and be an important force in the country's further development. This academic article is used to study academic administration to develop learning resources in educational institutions towards vocational skills which are aimed at 1) to develop learning resources in educational institutions 2) to study career skills.

Keywords: Academic administration / Learning resources / Development / Career skills

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการสร้างคนให้มีรู้ความสามารถ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทักษะ และเจตคติที่ในการดำรงชีวิต นอกจากความจำเป็นด้านปัจจัยสี่แล้วการศึกษายังสร้างคนให้เกิดความเจริญ งามทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและสังคม ในปัจจุบันโลกได้พัฒนาเข้าสู่ยุคเทคโนโลยีและด้าน วิทยาศาสตร์ที่มีความเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วซึ่งส่งผลให้วิถีการดำรงชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยจะเห็นได้จาก การเกิดสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ทำให้ผู้คนจำเป็นต้องใช้และเข้าถึงเทคโนโลยีมาก ขึ้น เช่นเดียวกับการศึกษาจึงต้องพัฒนาให้เท่าทันโลกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อช่วยให้ทุกคนมีชีวิตที่ ทันสมัย สะดวกสบายและมีช่องทางในการฝึกทักษะ ความรู้ใหม่ๆเพื่อส่งเสริมในการประกอบอาชีพที่เหมาะสม กับบุคคลและให้ความสำคัญกับทุกอาชีพ เห็นความสำคัญของประโยชน์ส่วนรวม ในขณะที่เดียวกันก็ส่งเสริมให้ เห็นความสำคัญในการรักษาสิ่งแวดล้อม ช่วยเหลือและแบ่งปันผู้อื่นก่อให้เกิดสังคมที่สงบสุข

การบริหารวิชาการมีบทบาทสำคัญในการออกแบบและวางแผนการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้มี ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพที่สนใจในอนาคตได้ซึ่งเป็นการลด อัตราการว่างงานอีกทั้งยังเป็นกำลังสำคัญในการช่วยพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคต สามารถต่อยอดอาชีพให้มีความทันสมัยเท่าเทียมกับประเทศอื่นได้

วินนาร์ชนิ ชัยวิทย์นันท์ ได้กล่าวถึง จากการทำ SWOT สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน พบว่า นักเรียนขาดทักษะ ความรู้ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การให้เหตุผลและการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559:83) และสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วน เสียในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านวิชาการปรับปรุงเนื้อหาเรียนให้ เหมาะสม มีการฝึกปฏิบัติลดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความแตกแยกเน้นให้เรียนรู้ด้วยตัวเอง พัฒนาทักษะชีวิต เพื่ออยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559:86) ผู้เขียนบทความทางวิชาการมีความ สนใจศึกษาในเรื่องการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาสู่ทักษะอาชีพเพื่อเป็นแนวทางใน การศึกษาต่อและพัฒนาทักษะอาชีพต่าง ๆ ที่จำเป็นและมีความสำคัญในการประกอบอาชีพในอนาคต ซึ่ง จากการศึกษางานวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการและการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทำให้เกิด ความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาที่สามารถจัดขึ้นเพื่อให้ เอื้ออำนวยต่อการศึกษาและการประกอบอาชีพโดยมีการฝึกทักษะที่จำเป็นพื้นฐานและจำเป็นซึ่งทำให้ผู้เรียน สามารถนำไปต่อยอดในศึกษาต่อและการประกอบอาชีพในอนาคตได้

ประเด็นสำคัญที่ควรศึกษาการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาสู่ทักษะอาชีพใน ยุคที่มีความเปลี่ยนแปลงค่อนข้างรวดเร็วในด้านสภาพแวดล้อมและเทคโนโลยีจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนและ

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 4

“GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2022 iHappiness: ความสุขและคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนในยุคสังคมดิจิทัล”

พัฒนา การจัดการศึกษาให้เท่าทันกับสิ่งที่เปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะการบริหารจัดการที่เป็นไปเพื่อการพัฒนา ผู้เรียนให้มีความรู้ที่หลากหลายสามารถมุ่งไปสู่เป้าหมายและความสำเร็จในการดำรงชีวิตตั้งนั้นจึงมีความ จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลดังต่อไปนี้

การบริหารวิชาการ (Academic Administration)

การบริหารงานวิชาการมีส่วนสำคัญในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักสูตรของ สถานศึกษาและบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ซึ่งรวมถึงการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาการเรียนการสอนและการปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ตามที่ สาย นภา ดาวแสง (2559 : 80) กล่าวไว้ว่า การบริหารวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา โดย ผู้บริหารสถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติและใช้ภาวะผู้นำในการบริหารงาน วิชาการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่นเดียวกับ นภาดา ผูกสุวรรณ (2553) อ้างถึงใน พิมพ์ใจ พุฒ จัตุรัส (2562 : 25) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา ที่มุ่งเน้น ในการดำเนินการจัดกิจกรรมและพัฒนาการเรียนการสอนในทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพและคำนึงถึง ประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตนเองไปในทางที่ถูกต้อง เหมาะสม สามารถใช้ชีวิตอยู่ ในสังคมได้อย่างมีความสุขและประยูร เจริญสุข (2553 : 6) อ้างถึงใน สารินทร์ เอี่ยมครอง (2561 : 17) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกชนิดที่โรงเรียนจัดขึ้น และมีความสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาและหลักสูตรการเรียนการสอนที่ร่วมกันจัดทำขึ้น ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็น คนดีมีความรู้และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555 : 2) อ้างถึงใน สารินทร์ เอี่ยมครอง (2561 : 17) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมิ การจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้ เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

ดังนั้น กล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญในการวางแผนการจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตรโดยวางแผนและจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง มีประสิทธิภาพ โดยยึดประโยชน์ผู้เรียนสำคัญที่สุด สามารถนำไปพัฒนาตนเอง และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา (Learning resources)

จากการศึกษาความหมายของแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาซึ่งมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับแต่ละ สถานศึกษาอาจขึ้นอยู่กับสถานที่ตั้งหรือปัจจัยอื่น แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาสามารถแบ่งได้หลายประเภท ตามลักษณะของการแบ่งแตกต่างกันออกไป เช่นแหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ทรัพยากรธรรมชาติรวมถึงแหล่งเรียนรู้ที่เป็นประเพณีทางสังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ ความรู้ ประสบการณ์ แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ซึ่งได้มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้ ตามที่ เทวิน ธรรมลังกา (2555 : 10) อ้างถึงใน จิรภา อินนารี (2564 : 14) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึงบุคคล สถานที่ หรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่ครูและนักเรียนสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้และเป็นความรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยทำให้เกิด

กระบวนการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองและเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริญาญ์ เลียบคง (2560 : 31) ได้กล่าวไว้ว่า แหล่งเรียนรู้หมายถึงบุคคล หรือสถานที่ ที่เป็นแหล่งข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ วิทยาการและนวัตกรรม ความรู้ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนใฝ่เรียนใฝ่รู้ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เกิดประสบการณ์จากกระบวนการเรียนรู้ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้โดยที่สามารถแสวงหาความรู้ ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง สามารถพัฒนาตนเองตามความสนใจอย่างเต็มตาม ศักยภาพ และ ญาณิตา ดวงสีทอง (2561 : 20) ได้สรุปไว้ว่า แหล่งเรียนรู้หมายถึง สภาพแวดล้อมทุกอย่าง ภายในโรงเรียน ทั้งอาคารสถานที่ แบ่งเป็น 2 ด้าน คือด้านวิชาการและด้านสนับสนุนวิชาการ รวมถึงผู้บริหาร ครูและนักเรียน ทั้งวัสดุครุภัณฑ์ต่างๆ เพื่อใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตร การศึกษาแกนกลาง เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาหากแต่โลกที่เปลี่ยนแปลงไปจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคของข้อมูล ข่าวสาร ความก้าวหน้าทางวิชาการเป็นไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนโดยเน้นที่องค์ความรู้ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะ ที่เกิดกับผู้เรียนให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสังคมยุคปัจจุบันได้ การเรียนรู้ยุคปัจจุบันจึงไม่จำเป็นต้องเรียน ในห้องเรียนเท่านั้นแต่ต้องมีการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนและที่สำคัญต้องสร้าง สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้ ตามที่ อรรถวัจจน์ ตูยาสัย (2561 : 10) ได้สรุปไว้ว่า แหล่งเรียนรู้เป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ กับผู้เรียนเป็นแหล่งส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้เรียนเกิดการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ซึ่งอาจเป็นที่ที่มีอยู่ในโรงเรียนและในชุมชน หรือสภาพแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ องค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนบุคคลสำคัญในชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และลักษณะเด่นของการจัดการเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้มีดังนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550:1) อ้างถึงใน จิรภา อินนารี (2564 : 16) ไว้คือ ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่มร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหาต่าง ๆ ฝึกทักษะการสังเกต การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การตีความและการสรุป ความคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ อีกทั้งผู้เรียนยังได้ประเมินการทำงานด้วยตนเองโดยผู้สอนเป็นที่ปรึกษา ให้ความรู้ให้คำแนะนำ ให้การสนับสนุนซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และทักษะกระบวนการต่าง ๆ และผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้และเผยแพร่ความรู้ได้

สรุปความหมายและความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาได้ว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง บุคคล หรือสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ และที่เป็นแหล่งข้อมูลสารสนเทศ ข่าวสาร นวัตกรรมและวิทยาการ ความรู้ที่เอื้อ หรือสนับสนุนให้เกิดองค์ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ ประสบการณ์ กระบวนการเรียนรู้ที่อยู่รอบตัวของ นักเรียนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนและมีทั้งที่จัดประสบการณ์ขึ้นหรือเกิดขึ้นเองตามสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างกว้างขวางตามอัธยาศัย และพัฒนาตนเองต่อเนื่องได้ตามศักยภาพบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาและหลักสูตรการศึกษาแกนกลางแต่ ในปัจจุบัน โลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการศึกษาให้ สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ความก้าวหน้าทางวิชาการเป็นไปอย่างรวดเร็ว การเรียนรู้ของผู้เรียนจึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนโดยเน้นที่ องค์ความรู้ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่ เกิดกับผู้เรียนให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้

การพัฒนา (Development)

ณัฐวุฒิ ทรัพย์อุปลักษณ์ (2558 : 1) ได้กล่าวถึงแนวคิดและความเป็นมาของการพัฒนา ได้ตั้งนี้แนวคิด กักับการพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของสังคมมนุษย์นั้นได้เกิดขึ้นหรือมีมานานแล้ว อาทิเช่นแนวคิดของนักปราชญ์ชาวกรีก คือ เพลโต (Plato) ที่ปรากฏในหนังสืออูตมรัฐ (The republic) แนวคิดของอริสโตเติล (Aristotle) ในหนังสือการเมือง (Politics) และแนวคิดนักปราชญ์ชาวตะวันออก เช่นแนวคิดของพระบรมศาสดาพุทธเจ้า (Budha) ที่ปรากฏในพระไตรปิฎก (Tripitaka) เป็นต้น แต่แนวคิดในเชิงวิชาการนั้นคำว่า “การพัฒนา” หรือ “Development” เกิดขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยนักเศรษฐศาสตร์ได้บัญญัติคำนี้ขึ้นเพื่อเรียกการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมในทวีปยุโรป และ จิรนนท์ ชูเกต (2563 : 9) ได้กล่าวไว้ว่า สิ่งสำคัญในการพัฒนาประเทศคือการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นในทุก ๆ ด้านรัฐบาลได้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (ปี 2561-2580) ให้ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การพัฒนามีแนวคิดเกี่ยวข้องของนักปราชญ์หลายท่านที่ศึกษาและได้ให้ความหมายไปในทิศทางคล้ายกันคือกระบวนการที่มีการวางแผนและเกิดการเปลี่ยนแปลงโดยคาดว่าสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปจะดีกว่าเดิมหรือดีขึ้นจนเป็นที่พึงพอใจซึ่งกระบวนการเหล่านี้เกิดจากการสังเกต

ทักษะอาชีพ (Career skills)

ปัจจุบันการมีทักษะที่จำเป็นสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้และพัฒนาในทักษะที่ตนเองมีหรือสนใจได้ดีขึ้นซึ่งนำไปสู่การเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง และนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ ซึ่งทักษะที่จำเป็นในยุคปัจจุบันมักจะประกอบด้วยทักษะเหล่านี้ ทักษะในการเรียนรู้และนวัตกรรมส่งเสริมในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ การมีวิจาร์ญาณสื่อสารและแก้ปัญหาได้ให้ความร่วมมือและใส่ในนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ผู้เรียนจะมีความฉลาดรู้เรื่องเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร รู้เท่าทันสื่อและ สื่อสารได้ และทักษะชีวิตและอาชีพผู้เรียนจะรู้จักการใส่ใจตนเองมีความยืดหยุ่นรู้จักปรับตัวเข้ากับสังคมมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในสิ่งใหม่ๆซึ่งที่กล่าวมาข้างต้นในปัจจุบันนิยมเรียกว่าทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีผู้ได้กล่าวเกี่ยวกับทักษะอาชีพไว้ดังนี้ IM2 (2017) ได้กล่าวว่า ทักษะชีวิต คือ ความสามารถขั้นพื้นฐานของบุคคลในการปรับตัว สามารถเลือกทางเดินที่เหมาะสม ถ้าเผชิญกับปัญหาปรับตัว มีการเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ มีการถ่ายทอดประสบการณ์โดยการฝึกฝน ซึ่งคล้ายกับ Partnership for 21st Century Skill (2009) ได้กล่าวไว้ว่าความสามารถเพื่อนำทางชีวิตที่ซับซ้อนและสภาพแวดล้อมการทำงานในยุคข้อมูลข่าวสารการแข่งขันระดับโลก และผู้เรียนต้องสนใจและฝึกฝนทักษะชีวิตและอาชีพ และชนิดดาเทียนฤกษ์ (2557 : 5) อ้างถึงใน ปันตดา นกแก้ว (2562 : 32) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะชีวิตและอาชีพหมายถึงความสามารถที่บุคคลใช้ความรู้ความคิดเพื่อแก้ปัญหา สามารถอยู่ร่วมในสังคมที่มีความหลากหลายด้านวัฒนธรรมที่แตกต่างเพื่อดำรงชีวิตและเตรียมวางแผนเพื่อประกอบอาชีพในอนาคต สำหรับยุคที่มีการแข่งขันด้านข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี และตามที่ วันศักดิ์ คำแหง (2564) ได้สรุปไว้ว่า ทักษะอาชีพ (Career Skills) เป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 จะเห็นได้จากจุดเน้นของนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งเน้นให้โรงเรียนสร้างค่านิยมในเรื่องของการเรียนในสายอาชีพและลดสัดส่วนการเรียนสายสามัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 26) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนา

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 4

“GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2022 iHappiness: ความสุขและคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนในยุคสังคมดิจิทัล”

การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่มีแผนในการพัฒนาการศึกษา โดยกำหนดแนวโน้มการศึกษาต่อมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทสายอาชีวศึกษา : สายสามัญ ในปี 2560 – 2564 จากจำนวนสัดส่วนนักเรียนที่ศึกษาต่อมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทสายอาชีวศึกษา : สายสามัญ 40 : 60 ปรับสัดส่วนนักเรียนที่ศึกษาต่อมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทสายอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้นเป็น 50 : 50 และมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น ดังแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 21)

สรุปความหมายของทักษะอาชีพได้ว่าทักษะอาชีพ เป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญในการดำรงชีวิต ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งก็คือคือ ทักษะชีวิต ความสามารถขั้นพื้นฐานที่บุคคลใช้ความรู้ความคิดเพื่อแก้ปัญหา สภาพแวดล้อมในการทำงาน ในยุคที่ข้อมูลข่าวสารรวดเร็ว และมีการแข่งขันสูง ผู้เรียนต้องสนใจและฝึกฝน ทักษะชีวิตและอาชีพสามารถของบุคคลในการเลือกทางเดินที่เหมาะสม มีการปรับตัว การถ่ายทอด ประสบการณ์โดย การกล้าเผชิญกับปัญหาอุปสรรค มีการเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถอยู่ร่วมกัน ในสังคมที่มีความหลากหลายด้านวัฒนธรรมที่แตกต่าง เพื่อดำรงชีวิตและเตรียมวางแผน เพื่อประกอบอาชีพในอนาคต

สรุปผล

สรุปผลการศึกษาเรื่อง “การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาสู่ทักษะอาชีพ” ซึ่งผู้เขียนได้สังเคราะห์จากงานวิจัยและบทความทางวิชาการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและเพื่อศึกษาทักษะอาชีพในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีความหลากหลายในการเรียนรู้ ผู้เขียนจึงได้สรุปผลการศึกษาไว้ดังนี้

การบริหารวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญในการวางแผนการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตรโดยวางแผนและจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพ โดยยึดประโยชน์ผู้เรียนสำคัญที่สุด สามารถนำไปพัฒนาตนเองและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่วนการพัฒนาเป็นกระบวนการที่มีการวางแผนและเกิดการเปลี่ยนแปลงโดยคาดว่าสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปจะดีกว่าเดิมหรือดีขึ้นจนเป็นที่พึงพอใจซึ่งกระบวนการเหล่านี้เกิดจากการสังเกต และแหล่งเรียนรู้ที่เป็นแหล่งข้อมูลสารสนเทศ ข่าวสาร นวัตกรรมและวิทยาการ ความรู้ที่เอื้อหรือสนับสนุนให้เกิดองค์ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ ประสบการณ์ กระบวนการเรียนรู้ที่อยู่รอบตัวของนักเรียนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน และทักษะอาชีพ เป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ซึ่งก็คือ ทักษะชีวิต ความสามารถขั้นพื้นฐานที่บุคคลใช้ความรู้ความคิดเพื่อแก้ปัญหา

แนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาสู่ทักษะอาชีพควรมีการเน้นการบริหารจัดการทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ ที่มีให้มีความเพียงพอและเหมาะสมต่อความต้องการของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการมีทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพในอนาคตของผู้เรียนและอีกทั้งเพิ่มผลผลิตทางแรงงานที่มีคุณภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนในโอกาสต่อไป

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 4

“GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2022 iHappiness: ความสุขและคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนในยุคสังคมดิจิทัล”

เอกสารอ้างอิง

- กู้เกียรติ แดงสีดา. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กู้เกียรติ แดงสีดา. (2563). แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. วิทยานิพนธ์. การบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- จิรนนท์ ชูเกต. (2563). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานขององค์กรภาครัฐในการสนับสนุนตลาดประชารัฐ คนไทยยิ้มได้แห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิรภา อินนารี. (2564). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ณัฐวุฒิ ทรรศย์อุปลัมภ์. (2558). ตำราทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ปนัดดา นกแก้ว. (2562). ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสมุทรปราการ. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พิมพ์ใจ พุฒจัตุรัส. (2562). การบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 1. บัณฑิตวิทยาลัย ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระราชูปถัมภ์: ปทุมธานี
- วันศักดิ์ คำแหง. (2564). การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมศักยภาพด้านการสอนทักษะอาชีพของครู โรงเรียนกุตาไก่วิทยาคน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม.
- วินนารัชนี ชัยวิทย์นันต์. (2564). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา 2. ปริญญาคุษภักดิ์บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- สารินทร์ เอี่ยมครอง. (2561). แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- Okewole H, et al. B.L. (2020). Building Career Development Skills for Researchs: A Qualitative Study Across Four African Countries Annuals of Global Health 2020; 86(1): 40, 1-9 Retrieved August 6, 2022, from <https://shorturl.asia/wSVsm>